

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עמ.

עין משפט גזר מצוה

לו א מיי פיד מהל' רומל
הלכה ב סמך לאון
קפא:
לו ב ב מיי שם הלכה א
ועיני ככמי:

תורה אור השלם

1. וכי יקרה איש שנא
לרעהו וארב לו וקם
עליו והקדוה נפש ומת ונס
אל אחת הערים האל.
דברים יט יא
2. וכי יצאו אנשים וקפאו
אשה הרה וקצאו יקדיה
ולא יקדיה אסון עגוש
יענש באשר ישיט עליו
בעל האשה ונתן
בפללים: שמות כא כב
3. ואם אסון יקדיה ונתתה
נפש תחת נפש:
שמות כא כג

והיה זה כדי להמית על לבו והלכה לה על
להרוג אבל על המתים אין זה כדי להמית פטור דמיתי זעין שיהא
מתכוין למכת מיתה ושכחו מכת מיתה דלם לא מתכוין למכת
מיתה התראת ספק היא דהתרו זו אל מזרוק דשמה תלך על לבו:

גב' אי נימא אסיפא. דקאמר ת"ק
נתכוון להכות את הגדול והלכה לה
על הקטן ומת חייב אלא דקאמר נתכוון
להרוג את זה והרג את זה חייב:
ר"ש פוטרי מיבעי ליה. דהא דהא דהא
קאמר לה ת"ק ולמה ליה לרי שמעון
למהדר פרושא ומאי אפילו: הא
נתכוון להרוג את זה. והתרו זו
עליו דהתראת ודאי הוא והרג את
זה חייב דאיכא התראה על פני צדית
והרי מתכוון לכן צדית והרגו ור"ש
אומר וכו'. והאי דשביק רבי שמעון
לסיפא דהדיא ומהדר דאוקיא דרישא
דלא תימא ר"ש פוטרי אכולהו ואפילו
נתכוון על מתניו והלכה לו על לבו:

אמר לחד מינייהו. קא מיכונא ולא
ארכסת ליה מינייהו: **מאי** לר"ש
מקרי ליה מתכוון לו ומייחזי או
דילמא כיון דלי אולא אלדיך ושצקא
ליה להאי הוה נמי ניחא ליה לאו
מתכוון הוא: **אי נמי** להכות את
הגוף הזה אבל כסבור הוא שהוא
ראובן ומנא שמעון מי אמרינן כיון
דלהאי גופא איתכוון מתכוון הוא לו
או דילמא כיון דלהאי גברא לא
ארכיון פטור ליה ר' שמעון: **עד**
שיאמר לפטור אני מתכוין. ואותו
פלוני הרג וכי אמר לחד מינייהו לא
יחד אותו וכן כסבור ראובן ומנא
וארב לו. קרא יתירא הוא נכתוב
כי יהיה איש שונא לרעהו וקם עליו:
ורצנן. דפליגי עליה דרבי שמעון
מאי דרשי ציה: **אמרי דבי רבי ינאי**
פרט לוורק אבן לנו. לתוך תצורה
של בני אדם כותים^א וישראלים אבל
נתכוין לישראל זה והרג את חצירו
לא אתה קרא למעוטי: **סיפוק ליה**
וכו'. ולמה לי קרא: **אי נמי פלגא**
ופלגא. למה לי קרא למפטריה הא
כיון דמאי למימר לכותים קא מתכווניה
אית לך למפטריה משום דספק
נפשות להקל מוהילנו העדה^ב (יומא

א) צ"ק מד: ב) שם
כמוצות טו, א) שם יומא
פל: צ"ק מד: ב) כמוצות
שם: ד) צ"ק מד: ג) גוס, גוי,
א) גשנת קטן, ושי"ק,
ו) וזכר כמותות גלגל,
ז) לעיל עד. כמוצות לג,
ח) פני במתולקת ולישא
דכי ינו נקוט. טיי"ק,
ט) מגיה יא. לקמן פז:
כמוצות לג: י) צ"ק מד:
גוס, י) צ"ק מד: גוס,
ל) [במדרש לה], ט) [יליא]
שם וי' טוס: צ"ב: ד"ה
ופסק: ו) צ"ק מד: גוי,
ז) ויע"ש טוס: צ"ק מד: ט)
ד"ה כל וטוס: כמוצות טו.
ד"ה פרט ותפוסת דהי ית.
ד"ה סיפוק: ט) [שם לה].
וטס: י) [במדרש קא],
ז) [שם לג].

מוסף רשי

פרט לוורק אבן לנו.
לתוך תצורת אנשים ויש
כעניס וישראלים אסא
למימר לכעניס מתכוין (ביק
מד): אבל שני ישראלים
עומדן ומתכוין להרוג זה
(והרג זה) והתרו זו וקבל
התראה ונפלה הכאה על
חצירו חייב (בתובות טו).
תיפוק ליה דרובא
כותים ינידו. ולא אצטרין
קרא למפטריה (ביק טו).
אי נמי פלגא ופלגא.
חמשה עניס ומתה
ישראלים לא אצטרין קרא
למפטריה (טו) דמתיבא
מתי לדיקטליה (בתובות
טו). ספק נפשתי. דמי
נפשות, להקל. דהא והילנו
העדה כתיב (טו). דארכא
תשעה ישראל. דאי לאו
קרא הוה אמרנו אל פטר
רוצח וישראל ארכיו.
ואמרי דדילמא לאו להאי
ארכיו, מתכוין להרוג את זה
והרג את זה חייב. קמ"ל
קרא דהואיל והוה ליה
כעני קצוב צייתן כמחלה
על מחלה דמי וקפא נפשות
להקל ולכל מיל דקיי"ל
קטוב כמחלה על מחלה דמי
מאי קרא נפקא לן (ביק
טו). כמוצות שבמיתה.
מתכוין היה להרוג
(בתובות גז). שהוא מתכוין
להרוג את חצירו והוה ליה
האשה, כמוצות מדבי (שם)
(ד). דכתיב אם אסון
יהיה. שמתה האשה,
ונתתה נפש תחת נפש.
ואמרי שאל מתכוין אלא
לחצירו, ואשמעינן מתכוין
להרוג את זה והרג את זה
חייב (בתובות גז). ונתתה
נפש תחת נפש ממון.
אל אסון יהיה שמתה
האשה, יתן ממון דמי
האשה ליורשיה, שאין עליה
חייב מיתה. שאל מתכוין לה
אלא לחצירו מתכוין, דכתיב
וכי יצאו אנשים (יתדיו)
קפבר רבי מתכוין להרוג את
זה והרג את זה פטור
ממיתה ומתשל ממון
(תריגה יא). באמרה
נתתה למטה. ומת נפש
תחת נפש (טו).

א"נ פלגא ופלגא בו'. תימא אליבא דמאן קא מסיק הכי אי
אליבא דמאן דלמר (מכות דף טו): התראת ספק לאו שמה
התראה בלאו טעמא דספק נפשות להקל פטרינן ליה מטעמא דלאו
שמה התראה אפילו סצירא לן דספיקא להחמיר ואי אליבא דמ"ד
התראת ספק שמה התראה הכי
פטרינן ליה הכא אל נמנא ששרלא
הרג הא ממייצבין ליה דצכה את
זה וחזר והכה את זה ואף על גב
דספק הוה וצונטר שאמרו לו אל
תותיר וי"ל דשאני התם שידוע
בצירור שיבא לידי ודאי אסור אס
יותיר או אס יכה שניהם משום הכי
שמה התראה אבל הכא צורק אבן לנו
אינו יודע שיבא לידי ודאי אסור שאינו
יודע את מי יכה:

ובל קבוע במחצה על מחצה דמי.
מהכא נפקא לן בכל דוכמי
כדאימא פ"ק דכמוצות (ד' טו. וטס)
ותימא ר"ש דלית ליה הך דרשה מנא
ליה ואין לומר משום דמסקינן ר"ש
כרבי דלייף נתינה נתינה ואייתר ליה
וארב לו לכל קבוע דלכתי למנא
דבי חוקיה אליבא דר"ש קשה מנא
ליה כל קבוע ועוד כיון דפטור ר"ש
אפילו בזולס ישראלים עד שיאמר
פלוגי אני מתכוין לא שייך למידרשה
כלל וי"ל דיש לפרש לר"ש בתשעה
ישראלים וחד כותים ואמר לאותו
שעומד שם אינו מתכוין דמפטור
מעטם כל קבוע ומורבד לו וכי
האי גוונא אס כולס ישראלים חייבים:

אמר לחד מינייהו. קא מיכונא ולא
ארכסת ליה מינייהו: **מאי** לר"ש
מקרי ליה מתכוון לו ומייחזי או
דילמא כיון דלי אולא אלדיך ושצקא
ליה להאי הוה נמי ניחא ליה לאו
מתכוון הוא: **אי נמי** להכות את
הגוף הזה אבל כסבור הוא שהוא
ראובן ומנא שמעון מי אמרינן כיון
דלהאי גופא איתכוון מתכוון הוא לו
או דילמא כיון דלהאי גברא לא
ארכיון פטור ליה ר' שמעון: **עד**
שיאמר לפטור אני מתכוין. ואותו
פלוני הרג וכי אמר לחד מינייהו לא
יחד אותו וכן כסבור ראובן ומנא
וארב לו. קרא יתירא הוא נכתוב
כי יהיה איש שונא לרעהו וקם עליו:
ורצנן. דפליגי עליה דרבי שמעון
מאי דרשי ציה: **אמרי דבי רבי ינאי**
פרט לוורק אבן לנו. לתוך תצורה
של בני אדם כותים^א וישראלים אבל
נתכוין לישראל זה והרג את חצירו
לא אתה קרא למעוטי: **סיפוק ליה**
וכו'. ולמה לי קרא: **אי נמי פלגא**
ופלגא. למה לי קרא למפטריה הא
כיון דמאי למימר לכותים קא מתכווניה
אית לך למפטריה משום דספק
נפשות להקל מוהילנו העדה^ב (יומא

(זה הדבור שייך לקמן ע"ב)
ומפקא מדרבנן. תימא דצפרק
אלו נערוט (כמוצות דף
ז): דס"ד מעיקרא דפליגי רבי
יוחנן וריש לקיש בחייבי מיתות שוגגין
אי פטורין מן התשלומין אי לא ופרזין
ש מי איכא למ"ד חייבין והתנא דבי
חוקיה וכו' ומתוך קושאיו לו מוקי
פלוגתא בחייבי מלקות שוגגין ומאי
קושאיו הא איכא הכא תנאי דלית להו
תנא דבי חוקיה וי"ל דהא דפליגי
עליו לאו משום דלית להו היקישא
לענין ממון אחר דבדי מיתה כגון
זרק חץ בשבת מתחלת ד' לסוף ד'
וקרע שיראית דהליכתי דלמר התם
באלו נערוט (דף ז). דפטור
או לדמי ולדות דבדי מיתה דלשה
אבל לענין דמי הנהרג דוקא פליגי
משום דגלי רחמנא ונתתה נפש וגו'
ממון ומיחא קשה דצריש המנקין
לקמן (דף ז): משמע דאיכא תנאי
דלית להו היקישא כלל דקאמר הניחא
למאן דאית ליה תנא דבי חוקיה אלא
למאן דלית ליה היקישא למה לי וי"ל

דהיינו תנא דצרייתא דרבי מגא מדרומא דפרק ד' (וה' צ"ק דף מב.
וטס) דריש אנשים כי נתכוונו זה לזה אע"פ שיש אסון באשה יענשו
אלמא לית ליה ומי"מ כמותות חשיב צרייתא דחוקיה עיקר טפי משום
דחוקיה צריה דר' חייא ושונה צרייתות של אציו כדלמרינן^א כל
צרייתא דלא מיתניא צי רבי חייא וכו' ועי"ל דבכמותות (דף ז).
וטס) פריך לר' יוחנן דקיס ליה דאית ליה צרייתא דחוקיה דלעיל
צההואו פרכא (דף ז): תנא התם הבא על אחותו יש לה קנס
ופריך ממנייתין דללו הן הלוקין הבא על אחותו וקיי"ל דאית לוקא
ומשום ומשני ר' יוחנן^ב דכלא אתרו ביה אחותי ספסא בל על בתו
אין לה קנס מפני שמתתו מיתת צ"ד והא דלא מותיב מדרבי
יוחנן גופיה לפי שצריך להקשות מתוך הדיוק ומקשה בפשיטות הלשון מצרייתא דחוקיה וא"ת וכיון דתנא דבי חוקיה מפקא מדרבי
ומדרבנן ונתתה נפש וגו' במאי מוקי ליה לא בממון ולא במיתה דלמרייהו מיפטור מתכוין להרוג את זה והרג את זה דוחק לומר דלא
מוקי קרא במתכוין להרוג את זה והרג את זה דהא פשיטא דכתיב איירי שמתכוין לחצירו דכתיב וכי יצאו אנשים וכתיב ואם אסון
יהיה וגו' באשה ומהאי טעמא קשה לן לעיל לר"ש האי ונתתה נפש תחת נפש מאי עביד ליה ליה ממון
שבמיתה הכתוב מדבר דכתיב^א אם אסון
יהיה ונתתה נפש תחת נפש אלא לר"ש האי
ונתתה נפש תחת נפש מאי עביד ליה ממון
וכדברי דתנאי^ב רבי אומר ונתתה נפש תחת
נפש ממון אהיה אומר ממון או אינו אלא
נפש ממש נאמרה נתתה למטה ונאמרה
נתתה
דהיינו תנא דצרייתא דרבי מגא מדרומא דפרק ד' (וה' צ"ק דף מב.
וטס) דריש אנשים כי נתכוונו זה לזה אע"פ שיש אסון באשה יענשו
אלמא לית ליה ומי"מ כמותות חשיב צרייתא דחוקיה עיקר טפי משום
דחוקיה צריה דר' חייא ושונה צרייתות של אציו כדלמרינן^א כל
צרייתא דלא מיתניא צי רבי חייא וכו' ועי"ל דבכמותות (דף ז).
וטס) פריך לר' יוחנן דקיס ליה דאית ליה צרייתא דחוקיה דלעיל
צההואו פרכא (דף ז): תנא התם הבא על אחותו יש לה קנס
ופריך ממנייתין דללו הן הלוקין הבא על אחותו וקיי"ל דאית לוקא
ומשום ומשני ר' יוחנן^ב דכלא אתרו ביה אחותי ספסא בל על בתו
אין לה קנס מפני שמתתו מיתת צ"ד והא דלא מותיב מדרבי
יוחנן גופיה לפי שצריך להקשות מתוך הדיוק ומקשה בפשיטות הלשון מצרייתא דחוקיה וא"ת וכיון דתנא דבי חוקיה מפקא מדרבי
ומדרבנן ונתתה נפש וגו' במאי מוקי ליה לא בממון ולא במיתה דלמרייהו מיפטור מתכוין להרוג את זה והרג את זה דוחק לומר דלא
מוקי קרא במתכוין להרוג את זה והרג את זה דהא פשיטא דכתיב איירי שמתכוין לחצירו דכתיב וכי יצאו אנשים וכתיב ואם אסון
יהיה וגו' באשה ומהאי טעמא קשה לן לעיל לר"ש האי ונתתה נפש תחת נפש מאי עביד ליה ליה ממון
שבמיתה הכתוב מדבר דכתיב^א אם אסון
יהיה ונתתה נפש תחת נפש אלא לר"ש האי
ונתתה נפש תחת נפש מאי עביד ליה ממון
וכדברי דתנאי^ב רבי אומר ונתתה נפש תחת
נפש ממון אהיה אומר ממון או אינו אלא
נפש ממש נאמרה נתתה למטה ונאמרה
נתתה